

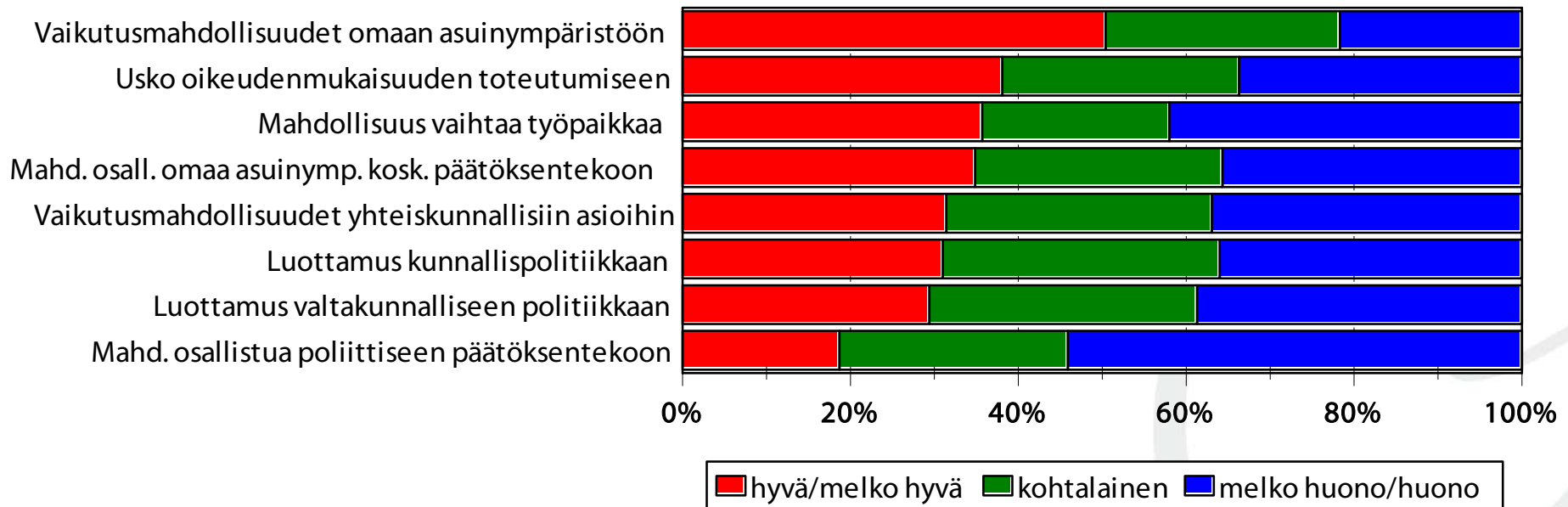

ITÄSUOMALAISTEN KOKEMUKSET VAIKUTUS- JA OSALLISTUMIS- MAHDOLLISUUKSISTAAN PÄÄTÖKSENTEKOON

Tutkija Anne Perälähti, STKL

Kansalaiskyselyn julkistamisseminaari
29.1.2008 Mikkelä

Elämän eri osa-alueista eniten tyytymättömyyttä yhteiskunnallisiin osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksiin

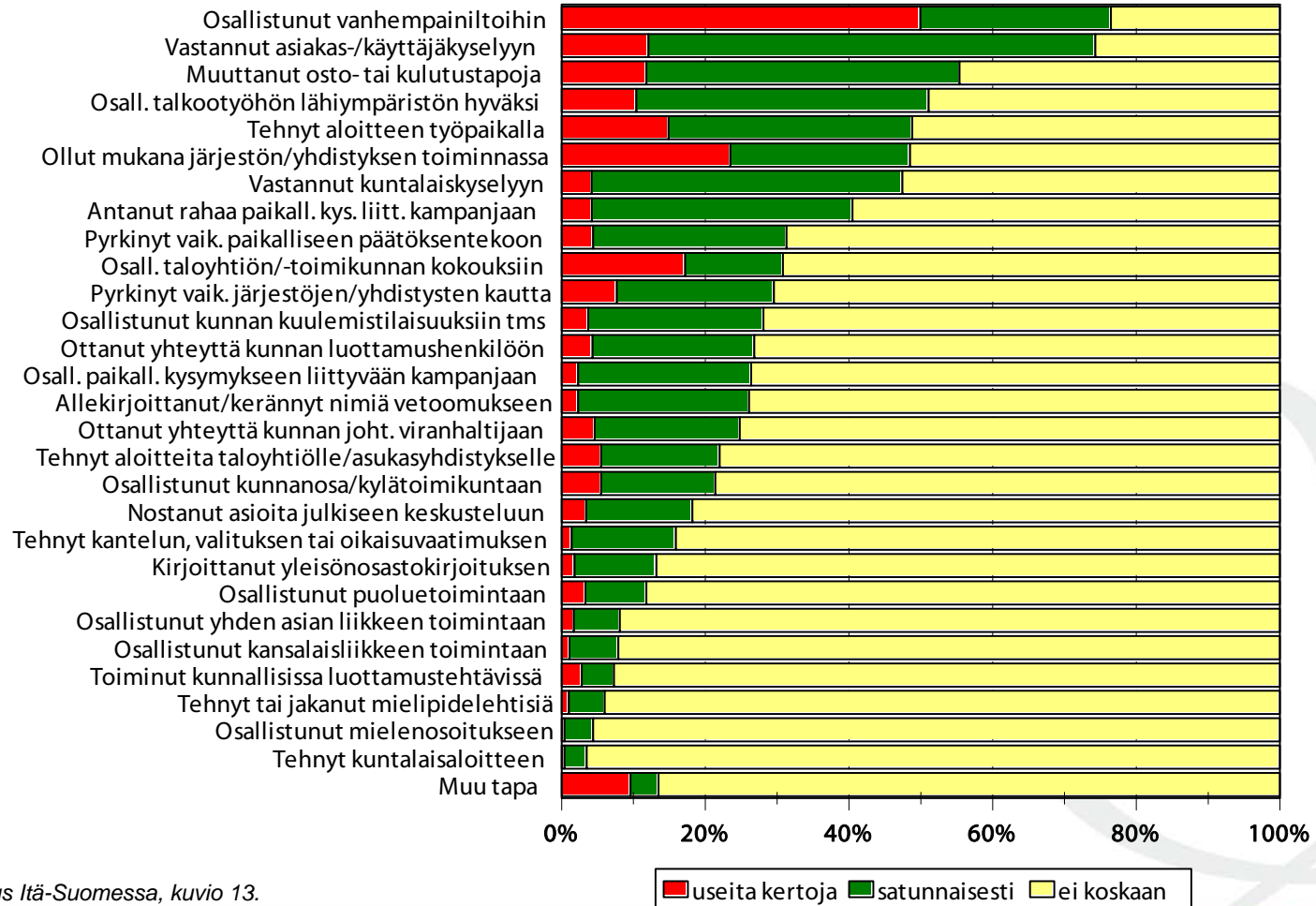
Potentiaalia vahvempaan osallistumiseen ja vaikuttamiseen

- ♡ Tärkeää vaikuttamismahdollisuudet asuinympäristöön (63%) ja yhteiskunnallisiin asioihin (53%), äänestäminen (77%), osallistuminen päätöksentekoon (43%)
- ♡ Puolella potentiaalia vahvempaan vaikuttamiseen: etenkin heikoimmassa asemassa olevat, työttömät, kaupunkien asukkaat
 - Yhteiskunnallinen vaikuttaminen: yksin asuvat eläkeläiset, opiskelijat, yrittäjät
- ♡ Lähes puolella potentiaalia vahvempaan osallistumiseen poliittiseen päätöksentekoon: etenkin heikoimmassa asemassa olevat, opiskelijat, kaupunkien asukkaat
- ♡ Yhteisöjen ulkopuolelle jääneiden aktivointi tärkeää syrjäytymisen näkökulmista: Miten luodaan rakenteet ihmisten aktivoimiseksi?

Vaikuttamisen monet tavat

- ♥ Lähes kaikki vaikuttaneet, pääosin satunnaisesti
- ♥ Keskimäärin kuutta eri vaikuttamistapaa
- ♥ Yleisimmät vanhempainillat, asiakas- ja käyttäjäkyselyihin vastaaminen, osto- ja kulutustapojen muuttaminen, talkootyöt lähiympäristön hyväksi
- ♥ Aktiivisimmat: 45-64-v, lapsiperheet, hyvä sosioekonominen asema ja hyvinvointi, vahva kiinnittyminen alueelle
- ♥ Harvoin: alle 25v, yli 74v, yksin asuvat työttömät, yksin asuvat eläkeläiset, opiskelijat, hyvinvointi huono, yhteiskunnallinen kiinnittyminen puutteellinen
- ♥ Kansalaistaidot, tietoa vaikuttamiskeinoista, rakenteet

Osallistumis- ja vaikuttamistapojen käyttö viimeisen kahden vuoden aikana

Hyvinvointi ja osallisuus Itä-Suomessa, kuvio 13.

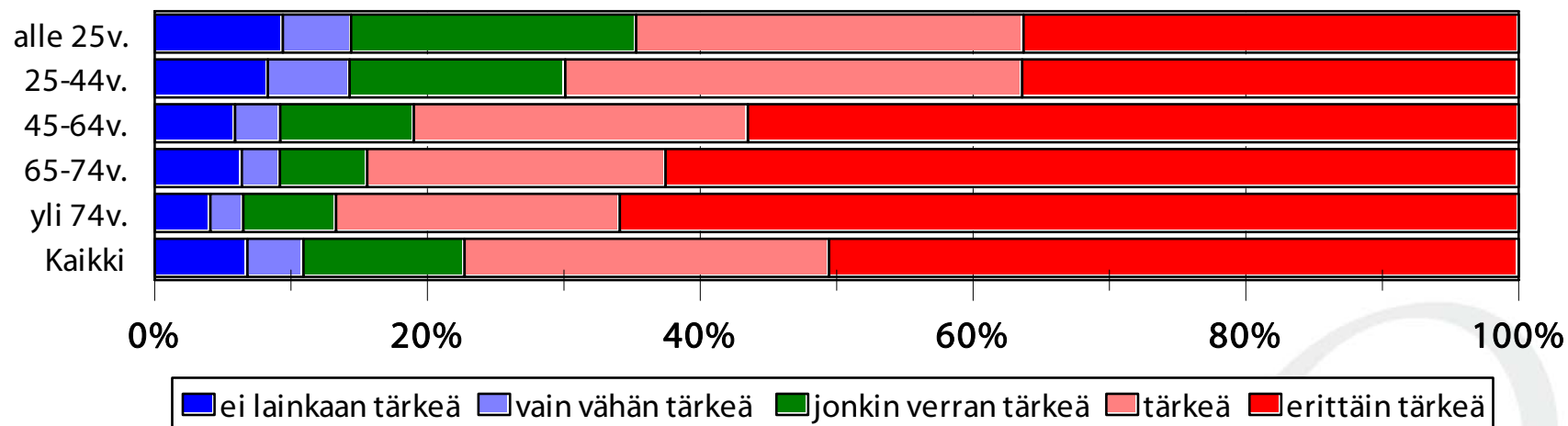
Vaikuttajatyypit

- ♡ Paikalliset osallistujat (65%, useaan 43%)
 - Etelä-Savo, maaseutumaiset kunnat, haja-asutusalueet
 - 45-74-vuotiaat, eläkeläiset, työssäkäyvät, lapsiperheet
- ♡ Eri kunnan tahoihin yhteyttä pitävät (32%, useaan 17%)
 - Etelä-Savo, maaseutumaiset kunnat, haja-asutusalueet
 - 45-64-vuotiaat, työssäkäyvät aikuistaloudet, lapsiperheet
- ♡ Aktiiviset aatteelliset osallistujat (22%, useaan 8%)
 - Keskusta-alueet, haja-asutusalueet
 - Nuoret, opiskelijat

Tehokkaan vaikuttamisen tavat

- ♡ Henkilökohtaiset yhteydenotot päättäjiin sekä suorat keskustelut päättäjien kanssa
 - 15% antanut palautetta, eniten Etelä-Savossa
- ♡ Aktiivinen osallistuminen mm. yhdistysten, seurojen toimintaan, kunnan tilaisuuksiin
- ♡ Asioiden esiin nostaminen julkiseen keskusteluun
- ♡ Äänestämistä ei koeta tehokkaana, mutta sitä pidetään tärkeänä (tärkeä 77%)

Äänestämistä ei korostettu tehokkaana vaikuttamisen tapana, mutta sitä pidetään tärkeänä

♥ Epäluottamus politiikkaa kohtaan ja heikko alueellinen kiinnittyminen vähentää äänestyshalukkuutta

Miten saadaan ihmiset kiinnostumaan vaikuttamisesta?

”Politiikka tulisi tuoda lähemmäksi ihmisiä.” (Nainen 22v.)

- ♡ Kuulluksi tuleminen, vaikuttamisen vuorovaikutteisuus

”Jos kuntalaisten ääni oikeasti näkyisi päätöksenteossa olisi motivaatiota vaikuttaa ja äänestää.” (Mies 40v.)

- ♡ Luottamus päättäjiin vahvistuttava: mm. vaalilupaukset, rehellisyys, avoimuus, oikeudenmukaisuus, luotettavuus

”Poliitikkojen tulisi muuttua rehellisiksi ja ansaita luottamus.” (Nainen 33v.)

- ♡ Tietoa ajankohtaisista asioista ja vaikuttamistavoista:

- Avoin ja nopea tiedottaminen vireillä olevista asioista

”Tiedotetaan vireillä olevista asioista kunnallislain mukaisesti, jolloin kuntalaiset voivat ottaa kantaa asiaan.” (Nainen 67v.)

- Konkreettista ja kansantajuista tietoa

ITÄSUOMALAISTEN OSALLISTUMINEN HARRASTUS- JA YHDISTYSTOIMINTAAN

Osallistuminen harrastus- ja yhdistystoimintaan pääosin hyvät

- ♡ Osallistumismahdollisuudet harrastustoimintaan hyvät 72%
- ♡ Osallistumismahdollisuudet järjestötoimintaan hyvät 60%
- ♡ Edellytykset hyvät suurissa kaupungeissa, heikot pienissä maaseutukunnissa ja harvaan asutuilla alueilla
- ♡ Vajeita: alle 25v, yli 74v, yksin asuvat työttömät, opiskelijat, yksinhuoltajat, hyvinvoinnin puutteita
- ♡ Halua osallistua lisää (18%) etenkin liikunta- ja kulttuuriharrastuksiin ja vapaaehtoistoimintaan
 - Aktiiviset ja koulutetut sekä toisaalta vaikeassa elämäntilanteessa olevat
- ♡ Miten luodaan osallistumsien rakenteita ja mahdollisuuksia osallistumiselle, jotka ovat syrjäytyneet tai vaarassa syrjäytyä?

Kohti aktiivisempaa osallistumista

- ♡ Parempaa tiedottamista
- ♡ Parempaa tarjontaa
- ♡ Edulliset osallistumisen tavat
- ♡ Toimiva joukkoliikenne
- ♡ Esteenä osalla
 - Kiire (työ ja perhe)
 - Motivaatio
 - Terveystila

ITÄSUOMALAISTEN ARVIOT SOSIAALISISTA SUHTEISTA JA TUESTA

STKL Sosiaalisiin suhteisiin valtaosin

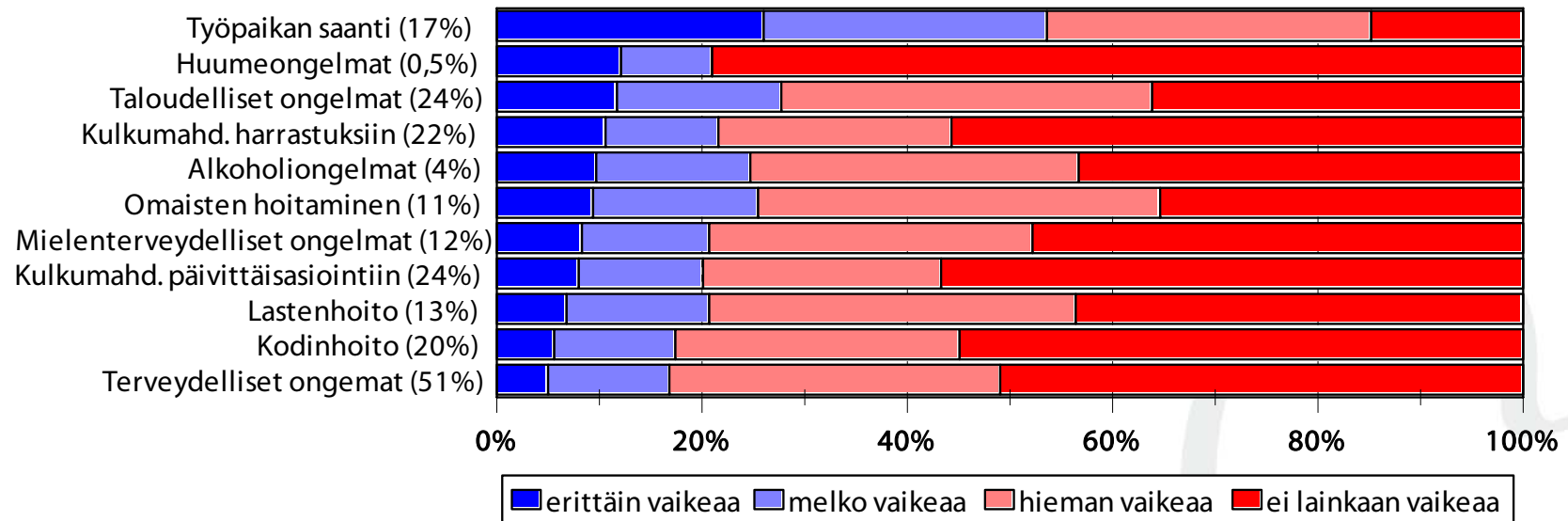
tyytyväisiä – joka seitsemäs kokee lähes jatkuvaa yksinäisyyttä

- ♡ Pari-, perhe, sukulais- ja ystävyyssuhteisiin tyytyväisiä (73-88%), läheisiä ihmissuhteita arvostetaan (93%)
- ♡ Naapuriavun kulttuuri ja kyläilykulttuuri vahva
- ♡ Työttömyys ja elämän ongelmat koettelevat sosiaalisia suhteita: korostuu alle 25v, yksin asuvilla
 - Parisuhdeongelmia työttömissä lapsiperheissä
- ♡ Yksinäisyys lähes jatkuvaa 1/7
 - Yksin asuvat, alle 25v, 45-64-v, heikko luottamus tulevaisuuteen, puutteet kokonaisterveydentilassa ja elämänhallinnassa

Avun tarpeet kasautuvat

- ♡ Avun tarvetta 71% (yli kolme 27%)
- ♡ Eniten avun tarvetta terveydellisiin (50%) ja taloudellisiin (1/4) ongelmiin ja päivittäisasiointiin (1/4)
- ♡ Kasautuu yksin asuville työttömille, työttömille lapsiperheille, yksinhuoltajille, yksin asuville eläkeläisille
- ♡ Eniten vaikeuksia saada apua työpaikan saantiin (n.90%), taloudelliseen ahdinkoon (65%), omaisten hoitamiseen (65%), alkoholiongelmiin (57%), lastenhoitoon (57%), mielenterveydellisiin ongelmiin (52%)

Avun saanti kotitalouksissa (osuus kotitalouksista, jotka ovat avun tarpeessa)

Hyvinvointi ja osallisuus Itä-Suomessa, kuvio 32.

Hyvinvointi rakentuu omalle ja lähiyhteisön vastuulle sekä hyvin toimiville palveluille

- ♡ Oma vastuu (96%): 25-44-vuotiaat, hyvä koulutus, työ- ja taloustilanne
- ♡ Perheen, sukulaisten, ystävien tuki tärkeä 92%:lle
- ♡ Julkisten terveystalvelujen tuki tärkeä 82%:lle
- ♡ Julkisten sosiaalipalvelujen tuki tärkeä 69%:lle
- ♡ Huono-osaisilla ja avun tarpeessa olevilla korostuu sosiaalipalvelujen ja osin terveystalvelujen merkitys
 - Mm. työttömät, eläkeläiset, opiskelijat, maataloustuottajat, ammattiasemaltaan työntekijät
- ♡ Omien voimavarojen hiipuesssa kyky huolehtia itsestään vähenee, vastaavasti julkisten sosiaalipalvelujen ja läheisten merkitys kasvaa